

Özgün Araştırma / Research Article

**TÜRK FUTBOLUNDAKİ ALTYAPI SORUNUNUN GELİŞİM LİGİ FUTBOLCULARININ BAKIŞ
AÇISIYLA DEĞERLENDİRİLMESİ**

Eray MALKOÇ¹, Serkan ESEN²

ÖZET

Futbol, dünyada olduğu gibi ülkemizde de en çok ilgi gösterilen spor branşıdır. Milli takım seviyesinde 2002 yılı Dünya Kupası'ndaki başarımızdan sonra tekrar bir başarı elde edememiş olmamız futboldaki başarımızı bize yeniden sorgulatmaktadır. Kulüp seviyesinde de yine aynı yıllarda elde edilen başarılarından sonra uzun süre gerileme dönemine girilmiş ve kayda değer başarılar gösterilememiştir. Yapılan yanlış transferler kulüp seviyesinde takımlarımızı ekonomik anlamda zora sokmuş ve çeşitli yaptırımlarla karşı karşıya kalmışlardır. Tüm bu olumsuzlukların arkasında yatan nedenlerin en başında ise kulüplerin kendi öz kaynaklarından yani alt yapılarından oyuncu yetiştirememesi olarak değerlendirilmektedir. Dünya futbolunda 18'li yaşlarda birçok futbolcu A takım seviyesinde forma giyerken ülkemizde ne yazık ki bu cesareti gösteren takımlarımız oldukça az sayıdadır. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı, ülkemizde futbol branşında altyapıdan yeterince oyuncu yetiştirememesinin nedenlerini gelişim ligi oyuncularının bakış açısıyla değerlendirmektir. Çalışmanın amacını gerçekleştirmek üzere nitel araştırma yönteminden yararlanılmıştır. Katılımcıların belirlenmesi için kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma grubunu oluşturan 14 gelişim ligi oyuncusuyla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak görüşmeler sağlanmış ve veriler toplanmıştır. Toplanan veriler içerik analizi yöntemi ile üç uzman tarafından kodlara ve temalara dönüştürülmüştür.

Çalışmanın sonucunda tesis, antrenör, yönetim ve eğitim olmak üzere dört ana tema; bunlara bağlı olarak tesis yetersizliği ve kalitesi, antrenörün yetersiz olması, antrenörün iletişim problemi, adil olmayan oyuncu tercihleri, antrenman yetersizliği, disiplinsizlik, altyapıya ilgisizlik, A takımdan ayrı konumlandırma, Avrupa'daki kaliteden uzak olma ve eğitim-futbol çakışması alt başlıkları oluşturulmuştur.

Katılımcılar ağırlıklı olarak tesis yetersizliği ve mevcut tesislerin kalitesizliğine vurgu yapmışlardır. Ayrıca antrenörlerin yeterli donanıma sahip olmadığını, altyapının bir basamak olarak görüldüğü ve bu nedenle yeterli ilgiyi göremediklerini belirtmişlerdir. Genellikle kulüp yönetimlerinin A takım başarısı odaklı olduklarını ve yönetsel olarak da ilgisiz kaldığını bildirmişlerdir. Eğitim ile futbolun olması gerektiği kalitede yürütemediklerini belirtse de bazı katılımcılar bunun bir sorun teşkil etmediğini bildirmişlerdir. Yönetimlerin çeşitli yatırımlarla alt yapılarına verdikleri önemi arttırması hem ekonomik hem de sportif anlamda başarıyı tetikleyecektir.

Anahtar kelimeler: Futbol, altyapı, gelişim ligi.

**EVALUATION OF THE INFRASTRUCTURE PROBLEM IN TURKISH FOOTBALL FROM THE
PERSPECTIVES OF THE DEVELOPMENT LEAGUE FOOTBALL PLAYERS**

ABSTRACT

Football is the most popular sports branch in our country as well as in the world. The fact that we could not achieve success at the national team level after our success in the 2002 World Cup makes us question our success in football again. At the club level, after the successes achieved in the same years, a long period of regression was entered and notable successes could not be shown. Wrong transfers have put our teams in financial difficulties at the club level and they have been faced with various sanctions. The main reason behind all these negativities is considered to be the inability of the clubs to train players from their own resources, that is, their infrastructure. In world football, while many players at the age of 18 play at the A team level, unfortunately, there are very few teams that show this courage in our country. Therefore, the aim of this study is to evaluate the reasons why there are not enough

¹ Fenerbahçe Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, İstanbul/TÜRKİYE.
eray.malkoc@stu.fbu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0003-1492-5744

² Fenerbahçe Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, İstanbul/TÜRKİYE.
serkan.esen@fbu.edu.tr, ORCID iD: 0000-0001-9839-0390

players in the football branch in our country from the point of view of the development league players. Qualitative research method was used to realize the purpose of the study. Easily accessible sampling method was used to determine the participants. Interviews were provided and data were collected using a semi-structured interview form with the 14 development league players that made up the research group. The collected data were converted into codes and themes by three experts with the content analysis method.

At the end of the study, four main themes: facility, coach, management and training; Depending on these, sub-headings were created such as inadequacy and quality of facilities, insufficient trainer, communication problem of the trainer, unfair player choices, lack of training, lack of discipline, indifference to infrastructure, positioning apart from the A team, being away from the quality in Europe and training-football conflict.

Participants mainly emphasized the inadequacy of facilities and the poor quality of existing facilities. In addition, they stated that the trainers do not have sufficient equipment, that the infrastructure is seen as a step, and therefore they do not receive enough attention. They reported that club managements are generally focused on A-team success and that they are administratively indifferent. Although they stated that they could not carry out football with the required quality with education, some participants reported that this was not a problem. The fact that the administrations increase the importance they attach to their infrastructure with various investments will trigger success in both economic and sporting terms.

Keywords: Football, infrastructure, development league.

1. GİRİŞ

Futbol, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de en popüler spor branşıdır (Ongan ve Demiröz, 2010). Geçmişten günümüze sürekli olarak büyüme gösteren futbol, her geçen gün hacmini daha da genişleterek bir endüstri halini almıştır. Bu büyümeye ayak uydurabilen kulüpler olduğu gibi düzensiz yönetilen ve ekonomik krizler nedeniyle çeşitli cezalarla karşılaşan, transfer yasakları yaşayan ve hatta küme düşen kulüpler de bulunmaktadır.

Finansal Fair-Play düzenlemeleri kapsamında birçok futbol kulübü harcamalar konusunda sınırlandırılmış, bu durum kulüplerin ulusal ve uluslararası arenadaki rekabetlerini olumsuz yönde etkilemiştir. Bu süreçte kendi öz kaynaklarından sporcu yetiştiren kulüpler ciddi anlamda avantaj yaşarken (Aslan ve ark., 2015, Dinçer ve ark., 2016) astronomik rakamlarla transfer yapan (Çokpartal ve Yenel, 2021) ve devamında süreci yürütemeyen kulüpler çeşitli sıkıntılarla karşı karşıya kalmışlardır. Tüm bunların neticesinde gelirleri kadar harcama yapma zorunluluğu bulunan kulüpler çareyi altyapıdan oyuncu yetiştirmekte bulmuştur. Çünkü bir kulüpte altyapıdan yetişen bir futbolcu A takım seviyesine gelip oynamaya başladığında oldukça ucuza mal edilmiş olmaktadır (Kılıcıgil, 2003). Bu süreç basit futbol çalışmalarından karmaşık çalışmalara geçiş süreci olarak tanımlanmakta ve bu gelişim sürecinde yetkin antrenörlerin rehberliği ve yönlendirmesiyle gerçekleşmektedir (Snow, 2011).

Ülkemizin en üst ligi olan Süper Lig’de altyapıdan yetişip A takım seviyesinde maça ilk 11’de başlayan futbolcu oranı 2017 verilerine göre %6 civarındadır (Zeynep ve Çevik, 2019). Geri kalan oyuncuların transfer edildiği düşünüldüğünde ortaya ciddi bir transfer gider kalemi çıkmaktadır. Bu transferlerin de yanlış yapılması durumunda hem sportif hem de ekonomik başarısızlık kaçınılmaz olmaktadır (Aslan ve diğ., 2015). Bu nedenle dünya çapında birçok kulüp altyapı tesislerine ve ekiplerine ciddi yatırımlar yapıp

futbolcu yetiştirmek için büyük çaba sarfetmektedirler. Ülkemizde de Fair-Play uygulaması nedeniyle çeşitli yaptırımlara maruz kalan takımlarımızın olduğu düşünüldüğünde altyapıya önem vermek kaçınılmaz bir gerçektir.

Yaklaşık son yirmi senedir Türk takımları Avrupa'da istenen başarıyı gösterememektedir. Bu durum yalnızca kulüp seviyesinde değil A Milli Takım seviyesinde de etkisini göstermektedir (Sunay ve Kaya, 2018). Birçok takımın eskisi gibi "marka" transferler yapamadığı da ortadadır. Bu iki durum kulüplerin hem Avrupa gelirlerini hem de maç günü ya da lisanslı ürün satış gelirlerini de ciddi oranda azaltmıştır. Zincirleme bir şekilde tüm bu süreç birbirini tetiklemektedir ve ülke futbolunun ekonomik süreçle birlikte sportif açıdan da geriye gittiği açıkça gözlenmektedir. Buradan çıkış yolu olarak altyapıya yapılacak yatırımlar ve kulüplerin kendi öz kaynaklarından yetiştireceği oyuncular bir çıkış yolu olma niteliğindedir. Ülkemizde de altyapılardan yetişen futbolcu sayısı yeterli olmadığından bunun nedenleri bu çalışmada irdelenmek istenmiştir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yönteminden yararlanılmıştır. Nitel araştırma yöntemi, bir durumu ya da bir olayı derinlemesine inceleme fırsatı sunan, katılımcıların belli bir duruma yönelik görüş ve algılarının doğal ortamda ayrıntılı bir biçimde incelendiği ve bunların bütüncül bir biçimde sunulduğu bir araştırma yöntemidir (Şimşek ve Yıldırım, 2011). Aynı zamanda çalışma olgubilim (fenomenoloji) olarak desenlenmiştir. Olgubilim deseninde farkında olunan fakat detaylı ve derinlemesine bir anlayışa sahip olunmayan olgulara odaklanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

2.2. Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2021-22 sezonunda İstanbul ili Anadolu yakasında lisanslı olarak futbol oynayan 14 erkek Gelişim Ligi oyuncusu oluşturmaktadır. Çalışma grubunu oluşturan katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemi içinde bulunan "kolay ulaşılabilir örnekleme" tekniği kullanılmıştır. Bu yöntem görece daha az maliyetli ve araştırmacı için pratik olarak yorumlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

2.3. Veri Toplama Aracı

Çalışmada derinlemesine bilgi edinebilmek için alınan cevaplara yeni sorular ilave edilmesine olanak sağlayan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veri toplama aracının geliştirilmesi öncesinde literatür taranmış ve taslak olarak görüşme formu oluşturulmuştur. Daha sonra akademisyen ve alandan uzman görüşleriyle yenilenmiştir. Ön uygulama için bazı sporcular ile görüşme sağlanmış ve anlaşılır olmadığı düşünülen bazı sorular gözden geçirilmiş ve veri toplama aracı son şeklini almıştır. Form 17 sorudan oluşmaktadır ve görüşmeler 14 kişi ile toplam 178 dakika sürmüştür.

2.4. Verilerin Analizi

Verilerin çözümlenmesi aşamasında içerik analizi kullanılmıştır. Katılımcılar ile yapılan görüşmelerin ses kayıtları dijital ortama yazı olarak aktarılmış ve 3 uzman tarafından kodlamaları yapılmıştır. Daha sonra kod listesinden yararlanılarak temalar oluşturulmuştur. Katılımcıların kimlikleri gizlenmiş ve K1, K2, K3, şeklinde isimlendirilmişlerdir.

Araştırmanın analizi esnasında kodlamaların araştırmacının bireysel etkisinden arındırılması neredeyse imkansızdır. Bu tip durumlarla baş edebilmek adına birden fazla kodlayıcıların aynı veri setini kodlaması beklenmektedir. Bu durumda da kollayıcıların aynı veri setini kodlamaları sonrasındaki benzerlik oranı önem arz etmektedir (Fidan ve Öztürk, 2015). Bu benzerlik oranı aynı zamanda nitel araştırmanın güvenilirliğini belirlemektedir. Miles ve Huberman modelinde içsel tutarlılık olarak adlandırılan ve kodlayıcılar arasındaki görüş birliği olarak kavramsallaştırılan bu benzerlik *Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı)* formülü ile hesaplanmaktadır. İçsel tutarlılığı veren kodlama denetimine göre kodlayıcılar arası görüş birliğinin en az % 80 olması beklenmektedir ((Miles ve Huberman, 1994; Patton, 2014). Hesaplama sonucunda araştırmamızın güvenilirliği %84,6 olarak çıkmış ve bu sonuç araştırma için güvenilir olarak kabul edilmiştir.

2.5. Katılımcı Bilgileri

Çalışmaya katılan katılımcılara ait bilgiler tablo 1'de gösterilmiştir:

Katılımcı	Eğitim Düzeyi	Yaş Kategorisi	Spor yaşı
K1	Lise	U-16	5
K2	Lise	U-16	7
K3	Lise	U-16	6
K4	Lise	U-16	4
K5	Lise	U-16	5
K6	Lise	U-16	10
K7	Lise	U-16	8
K8	Lise	U-16	9
K9	Lise	U-16	4
K10	Lise	U-16	6
K11	Lise	U-19	12
K12	Üniversite	U-19	12
K13	Üniversite	U-19	11
K14	Lise	U-19	9

Tablo 1: Katılımcı bilgileri

3. BULGULAR

Çalışmanın veri analizi neticesinde tesis, antrenör, yönetim ve eğitim adı altında 4 tema oluşturulmuştur. Temalar ve temalara bağlı alt başlıklar tablo 2'de gösterilmiştir:

TEMALAR	ALT BAŞLIKLAR
Tesis	➤ Tesis yetersizliği ve kalitesi
Antrenör	➤ Antrenörün yetersiz olması
	➤ Antrenörün iletişim problemi
	➤ Adil olmayan oyuncu tercihleri
	➤ Antrenman yetersizliği
Yönetim	➤ Disiplinsizlik
	➤ Altyapıya ilgisizlik
	➤ A takımdan ayrı konumlandırma
	➤ Avrupa'daki kaliteden uzak olma
Eğitim	➤ Eğitim ve futbol çakışması

3.1. Tesis ile ilgili görüşler

Katılımcıların birçoğu altyapı antrenmanlarını sürdürdükleri tesis ile ilgili memnuniyetsizliklerini dile getirmişlerdir. Zeminin sert ya da engebeli olması oynanan futbolun kalitesini düşürdüğü aktarılmıştır. Elit seviyede futbolun doğal çim sahada oynandığı düşünüldüğünde elit seviyeye aday altyapı oyuncularının suni çim sahada antrenman ve maç yapması tartışmaya açık ve ciddi bir konudur. Katılımcıların bu konu ile ilgili görüşleri şu şekildedir:

"...saha zemini eski olduğu için pas alırken pas verirken top biraz seke seke geliyor tek de kontroller tek paslar zorlaşıyor. Zeminden şikayetçiyim" K2

"...tesisın sahasının biraz sert bir zemin olduğunu düşünüyorum. Takım arkadaşlarım da böyle düşünüyor." K1

"Duş olsa daha iyi olur kullanılmıyor. Tesis yok gibi küçük sığamıyoruz." K10

"...sahada bir problem var zemin halı saha olduğu için top sekerek geliyor." K5

"Burada zaten zeminler kötü. Orada en amatör kulüp olsa bile en iyi zeminlerde sahaya çıkıyorlar. Tesis açısından da oradaki (Avrupa'daki) kulüpler iyi." K4

"...adamların (Avrupa'daki takımların) farklı farklı 10 tane sahası var hepsi çim. 10-11 yaşından beri çim sahada oynuyor çocuklar biz daha ilk defa burada çim gördük U-19'da." K11

"Bence saha eksikliği var kesinlikle. Çim saha yok antrenmanların yarısını suni çimde yapıyoruz. En azından bir çim saha daha gerekiyor. En azından maç için." K13

3.2. Antrenör ile ilgili görüşler

Gelişim ligi oyuncularından oluşan katılımcıların günümüzde ya da geçmiş dönemlerde çalıştıkları antrenörleri ile ilgili görüşleri 4 alt başlık altında toplanmıştır. Bir katılımcının "antrenör olsaydınız takımında ilk olarak ne yapmak isterdiniz?" sorusuna verdiği cevap, bu alt başlık ile ilişkili olarak şu şekilde yanıtlanmıştır:

"Her pozisyonda mesela savunma oyuncularının savunma ile ilgili antrenman yapmasını orta saha oyuncularının orta sahadaki gereken ihtiyaçlarıyla ilgili antrenman yapmasını aynı şekilde hücum oyuncularının da. Yani her pozisyonun kendi ihtiyacı olduğu şeylerle antrenman yapmasını sağladım." K1

Diğer katılımcıların antrenörlerinin yetersiz olduğu ile ilgili görüşlerini şu şekilde aktarmıştır:

"Kaliteli takımlarız bence. Belli bir sistemleri yok antrenör kaynaklı." K12

"Tamamen systemsizlik. Hem oyun planı hem kadro planlaması. Teknik direktörlerin yetersizliği. Üçü de birleşince başarısızlık geliyor." K13

Katılımcıların altyapı antrenörleri ile ilgili en önemli görüşlerinden birisi de adil olmayan oyuncu tercihleri olarak tespit edilmiştir. Bazı antrenörlerin bunu kasıtlı olarak yaptığını düşünenler olduğu gibi antrenörün yetersizliğine vurgu yapanlar da bulunmaktadır. Katılımcıların bu konu ile ilgili görüşleri aşağıda aktarılmıştır:

"Başka kulüpteki arkadaşlarımdan duyduğum şeyler var. Hocaların başka sporcuları performansına göre değil onları tanıdığı için ya da onlardan para aldığı için ilk 11 oynattığını duydum." K1

"Ne kadar iyi oynarsan oyna arkanda birileri olmazsa (torpil) yukarı çıkman epeyce zor." K10

"Benim ve arkadaşlarımdan düşüncesi önümde oynayan çocuk benden daha kötü bir performans sergilemesine rağmen oynuyor." K11

"Ben hak ediyordum formayı ama oynatılmıyordum hocanın bazı kişilere olan sevgisinden dolayı. Diğer çocuğun torpili vardı oynadığım kulübün sponsoruydu babası o yüzden az oynuyordum." K7

"...gol atıp iyi oynadığım maçtan sonra yedeğime vermişlerdi formayı." K13

Katılımcıların bir kısmı, antrenörleri ile ilgili yaşadıkları iletişim problemini aktarmışlar ve aşağıdaki görüşleri bildirmişlerdir:

"...sinirli biçimde uyarı yapması daha sakin uyarabilir oyuncunun motivasyonunu düşürmemesi gerekiyor." K5

“...gereksiz bağıyor ve moral bozuyor. Üstümüzde baskı kuruyor.” K4

“Altyapı hocalarının genel problemi iletişim gidiyorsun soru soruyorsun cevap alamıyorsun ben başka başka sorular soruyorum sürekli aynı şeyleri farklı tonlamalarla bana söylüyor.” K13

Antrenör temasının son alt başlığı olan antrenman yetersizliği ile ilgili katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir:

“Antrenmanları değiştirdim daha çok bireysel antrenmanlar yaptırırım şut orta pas bol bol pas yaptırırım. Top kontrolünü geliştiririm bireysel antrenmanlara yüklenirim.” K5

“...sıkı çalışma lazım antrenmanlarımızın verimi daha az yurtdışına göre, bu da hocalardan kaynaklı diye düşünüyorum.” K7

3.3. Yönetim ile ilgili görüşler

Katılımcıların görüşleri neticesinde altyapıların yönetim süreçleri 4 alt başlık altında toplanmıştır. Katılımcıların genel görüşleri, altyapı takımlarına yeteri kadar ilgi gösterilmemesi yönündedir. Disiplinsizlik, ilgisizlik, A takımdan ayrı konumlandırma ve Avrupa’daki altyapı kalitesinden uzak olunması katılımcıların görüşlerinin oluşturduğu alt başlıklardır. Bu başlıklardan öne çıkan katılımcı görüşleri aşağıda aktarılmıştır:

3.3.1. A Takımdan ayrı konumlandırma

Genç oyuncular için A takım oyuncuları ilk etapta hedefledikleri yerde bulunan oyuncu konumunda bulunmaktadır. Onları izlemek, onlar ile aynı sahayı paylaşmak genç oyuncular için önemli bir motivasyon kaynağı olduğu görülmektedir. A takım oyuncularından izole edilmiş ve “uzak tutulmuş” bir altyapı organizasyonundaki geri dönüşler aşağıdaki katılımcıların aktardığı şekildedir:

“Onlarla aynı yerde antrenman yapmak onlar gibi hissetmemi sağladı.” K1

“Güzel olurdu onları (A takım futbolcularını) görmek. Ben de onlar gibi olmak isterdim. Motive ederdi beni.” K3

“A takımla aynı tesisleri kullansam A takıma daha çok çıkmak isterdim. Çim sahada oynamak ile halı sahada oynamak farklı.” K5

3.3.2. Avrupa’daki kaliteden uzak olma

Avrupa’daki altyapı düzenini bilen ve takip eden katılımcılar buldukları futbol ortamını aşağıdaki görüşleri ile bildirmiştir:

“U12’de İzmir Cup’da yabancı takımlarla maç yapmıştık. Aynı yaşta olmamıza rağmen bizden üstün olduklarını görmüştüm.” K1

“Senelik hocalarla başarı imkânsız, Avrupa’daki kulüplerin hepsi 5-6 yıllık yapılanmadan sonra başarılı oluyor.” K13

“Ben bir kere İspanya’da eğitime katıldım Valencia’da kampına iki hafta disiplin olarak çok fark hem hoca hem oyuncular olarak.” K11

“(Avrupa’daki futbol kulüplerinin) sahaları çok güzel ve her saha çim, bizde bir tane var. Fitness salonları daha güzel.” K12

3.3.3. Disiplinsizlik

Katılımcılardan K7, takım içindeki disiplinsizliğin genel başarıya olumsuz etki ettiğini ve bunun yalnızca teknik direktöre mal edilmemesi gerektiğini vurgulamıştır. Bu noktada yönetimlerin A takım ilgisi nedeniyle altyapılara gerekli özeni göstermemesinin bir çıktısı olarak disiplinsiz gidişata göz yumması şeklinde yorumlanabilir. K7’nin bu konu ile ilgili görüşü aşağıdaki gibidir:

“Başarısız olma nedenimiz bence biraz korkak oynuyoruz. Başarılı olabiliyoruz ara sıra ama disiplin yok sadece teknik direktörde suç bulunmamalı. Takımda da var teknik direktörde de var direktörün takımı düzgün disiplinli yönetmesi gerekiyor.” K7

3.3.4. Altyapıya ilgisizlik

Katılımcılar, A takım seviyesinde yapılan yanlış transferleri eleştirirken kendilerine olan ilgisizliği aşağıdaki şekilde ifade etmişlerdir:

“Yanlış transfer politikalarından dolayı çok yaşlı oyuncular alınıyor. Kendimiz hiç eğitmiyoruz. Çok fazla para verip gereksiz oyuncular alıyoruz, biriken borçlar oluyor. Genç oyuncuya verilmeyen önemler yüzünden.” K11

“Önem vermiyorlar 35-40 yaşındaki oyuncuları alıyorlar Tecrübeli diye adam parasını almak için geliyor top oynamak için değil para için geliyorlar ülkemize.” K9

4. Eğitim

Çalışmaya katılan sporcuların eğitim ile futbolu bir arada yürütebilmeleri ile ilgili görüşleri farklılık göstermektedir. Kimi katılımcı futbolun eğitimlerine herhangi bir şekilde engel olmadığını belirtirken kimi katılımcı ise futbola olan ilgisi nedeniyle neredeyse okula dahi gidemediğini aktarmıştır. Katılımcılara eğitim ve sporu bir arada nasıl yürütebildikleri ile ilgili sorulan soru ile ilgili görüşleri aşağıda aktarılmıştır:

Olumsuz görüşler:

“Yani götürmeye çalışıyorum okula çok gidemiyorum ama tesiste çalıştığım kadarıyla.” K14

“...zor oluyor okuldan erken çıkıyorum buraya gelmek için futbol benim için ön planda.” K2

“Ben antrenman günleri okula gidemiyordum beden öğretmenim beni sınıfta bırakmıştı. Bir sene daha okudum o yüzden.” K4

“...sabah antrenmanlar oluyor burada gelemiyorum bugün geldim mesela ama okula gitmedim. Zorunlu olduğu için devam etmemiz gerekiyor.” K11

“Antrenman olduğu zaman okula gitmiyorum. Yokken gidiyorum sadece.” K12

“...futbol olmasaydı derslerime çalışmış olurum. Şu an risk aldım futbolcu olmak için.” K7

“Derslere giriyordum bir ara onu da bıraktım. Zaten kaldık devamsızlıktan seneye de dondurmaya düşünüyorum. Zaten imkânsız gitmesi, antrenman programımızda haftanın üç günü çift antrenman yapıyoruz. Okula gidip gelmek imkânsız.” K13

“Bana genel olarak lisede iyi bakılmıyordu. Okulda başarılıydım ama çalışmadan başarılı olan bir tayfa olur ya onlardandım, okula gidip uyurdum hocalarda sevmezdi bu yüzden beni. Hep geçiyordum derslerden.” K13

Olumlu görüşler:

“Hayır futbolumun bir engel olduğunu düşünmüyorum hatta bazı durumlarda ders çalışmaktan bunaldığımda burada futbol oynamak beni rahatlatıyor.” K1

“...annem ve babam ilk önce derslerime yoğunlaşmamı istiyor ikinci plan da futbol.” K5

“Derslerim iyi okuldan çıkıyorum direkt buraya geliyorum antrenmandan çıkıyorum duş, yemek yiyorum, derse oturuyorum.” K9

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Yapılan görüşmeler ve sonrasındaki veri analizi sonrasında çalışma 4 ana tema etrafında toplanmıştır. Temalara bağlı olarak; tesis teması altında tesis yetersizliği ve kalitesizliği; antrenör teması altında antrenörün yetersiz olması, antrenörün iletişim problemi, adil olmayan oyuncu tercihi ve antrenman yetersizliği; yönetim teması altında disiplinsizlik, altyapıya ilgisizlik, A takımdan ayrı konumlandırma ve Avrupa'daki kaliteden uzak olma; Eğitim teması altında ise eğitim ve futbol çakışması alt başlıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

Literatürde yapılan çalışmalar incelendiğinde, futbol özelinde tesis konusunda yaşanan sorunlara vurgular yapılmış ve önerilerde bulunulmuştur. Akkoyun (2014) çalışmasında 2004 yılı UEFA altyapı kriterleri içerisinde bir tesiste olması gerekenler arasında 3 suni ve 3 doğal çim saha, yatılı sporcular için yatakhaneler, sinema, oyun ve vücut geliştirme salonu ile üç de otobüs olması gerektiğini aktarmıştır. Başka bir çalışmada futbol kulüplerinin %75'inin altyapı ve A takım özelinde karma sahaları kullandığı belirtilmiştir (Mayda, 2019). Çevik ve Onağ (2019), tesisleşme yetersizliğini ülkemizdeki altyapıdan oyuncu yetişmemesinin temel nedeni olarak göstermiştir. Yalnızca sayısal olarak yetersizliğinin yanında mevcut olanların da yeterli düzeyde olmadığını da belirtmişlerdir. Kubat ve Yıldız (2022), altyapı eğitimlerinin kalitesi için

fiziksel şartların yeterliliği ve kullanım alanlarının çokluğuna ihtiyaç duyulduğunu vurgulamıştır. Uluslararası literatürde de spor tesislerin kalitesinin oyuncu tutumları üzerinde önemli bir motivasyon kaynağı olduğu vurgulanmaktadır (Araújo ve ark., 2014). Çalışmamızda da katılımcıların aynı saha içinde birden çok kulübün antrenman yapıyor olması ve zemin ile ilgili yaşanan sorunları dile getirdikleri görüşleri aktarılmıştır.

Antrenör teması irdelendiğinde, İspanya gibi Avrupa futbolunun en iyi takımlarının olduğu bir ülkede altyapı takımlarında oyuncu seçimi, eğitimi ve yetiştirilmesi konularında yetkin ve donanımlı antrenörler görev yapmaktadır. Sunay ve Saracaloğlu, (2003) lisanslı spor yapan bireylerin sportif başarı ve performansın olumlu yönde gelişmesi ile ilgili unsurların başında antrenörün olduğu sonucuna varmıştır. Ünver (2021), altyapı antrenörlerinin elit seviyede takım çalıştırabilecek kapasitede olmalarına rağmen altyapıda uzmanlaştıklarını vurgulamıştır. Ülkemizde ise altyapı antrenörlüğü bir basamak olarak görülmekte ve en hızlı şekilde A Takım pozisyonuna terfi edebilmek için kısa süreli planlar yapılmaktadır (Sunay ve Kaya, 2018). Çalışmamız kapsamında yapılan görüşmelerden de elde edilen veriler ışığında antrenörlerin farklı şekilde eksiklikleri vurgulanmış ve literatürle bu bağlamda paralellik gösterdiği anlaşılmıştır.

Yönetim teması ile ilgili literatürde yapılan çalışmalar incelendiğinde çalışmamızla paralel bazı sonuçlara ulaşılmıştır. Genç futbolculara yeteri kadar ilgi gösterilmediği, altyapı organizasyonlarında yeterli düzenin sağlanmadığı, eğitim programlarının eksik olduğu ve altyapıya verilen maddi desteğin yetersiz olduğu (Çevik ve Onağ, 2019) çalışmamızdaki birçok görüş ile eşdeğer durumdadır. Altyapılardaki systemsizliğin bir sonucu olarak dünya futboluna yerli futbolcularımızın kazandırılmaması da başka bir çalışmada vurgulanmıştır (Kubat ve Yıldız, 2022).

Eğitim teması altında bulunan tek alt tema olan “eğitim ve futbol çakışması” konusunda sporcuların bir kısmı eğitim ile ilgili sorun yaşamadıklarını belirtirken bazı sporcular eğitim ve futbol arasında tercih yapmaları gerektiğini ya da yeteri kadar eğitimlerine odaklanamadıklarını aktarmışlardır. Öğrenim hayatına devam eden sporcuların düzenli olarak antrenmanlara katılabilmesinin zor olduğu ve bunun gelişim sürecinde bir sorun teşkil ettiği Kubat ve Yıldız (2022) tarafından aktarılmıştır. Bu noktada ilk ve orta öğretim ile yüksek öğrenim veren kurumlar ile iş birliği yapılması yaşanan bazı sorunların önüne geçme konusunda bir çözüm üretilebileceği düşünülmektedir (Çevik ve Onağ, 2019). Aynı zamanda bu işbirliğinin yetenekli çocukları keşfetme amacıyla da kurulması gerektiği aktarılmıştır (Akkoyun, 2014).

Tüm bu tartışmalar ışığında, ülkemizde kulüp yönetimlerinin alt yapıya yeteri kadar önem ve değer vermediklerini görmekteyiz. Öz kaynaklarından oyuncu yetiştirmeyen kulüplerin transfer yapması kaçınılmazdır ve yanlış transferler kulüpleri ekonomik ve sportif olarak geriye

götürmektedir. Dolayısıyla kulüpler için orta vadede en mantıklı çözüm günü kurtarmak yerine geleceğe yatırım yapmak olacaktır.

KAYNAKLAR

Akkoyun, S. (2014). Türkiye'deki Futbol Kulüplerinin Altyapılarının Yapılanması, Yönetim Biçimleri, İdare Yapısı ve Avrupa'daki Örneklerle Kıyaslanması (Doctoral dissertation, İstanbul Kültür Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/İktisat Anabilim Dalı/Yönetim Ekonomisi Bilim Dalı).

Aslan, C. S., Akça, F., Müniroğlu, S. (2015). Süper Lig futbol takımlarının altyapılarından oyuncu yetiştirme verimliliklerinin incelenmesi. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(2), 103-112.

Araújo, F. P., Miller, K. C., Manner, C. K. (2014). The Effect of Brazilian Soccer Club Infrastructure and Player Experience on Individual Player Success. *Journal of Physical Education and Sports Management*, 1(1), 93-99.

Çevik, S., Onağ, Z. (2019). Türkiye'de Altyapıdan Futbolcu Yetişememesinin Nedenleri ve Çözüm Önerileri Üzerine Nitel Bir Araştırma. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 14(2), 326-343. <https://doi.org/10.33459/cbubesbd.637214>

Çokpartal, C., Yenel, F. Altyapı Organizasyonlarının Futbolcu Yetiştirme Verimliliği Üzerine Bir İnceleme: Beşiktaş JK Örneği. *Avrasya Spor Bilimleri ve Eğitim Dergisi*, 3(1), 96-108.

Dinçer, Ö., Erdal, A. R. I., Sözen, H., Erdoğan, E., Cevahircioğlu, B. (2017). Profesyonel Futbol Takımlarının Alt Yapılarında Oynayan Genç Futbolcuların Profesyonel Futbol Ligleri İçin Performans Açısından Yeterlilik Düzeylerinin ncelenmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 8(1), 35-46.

Fidan, T., Öztürk, İ. (2015). Perspectives and Expectations of Union Member and Non-union Member teachers on teacher unions. *Journal of Educational Sciences Research*, 5(2), 191-220.

Kılıçgil, E. Ailelerin Çocuklarını Yaz Futbol Okullarına Gönderme Nedenleri, Beklentileri ve Sosyo-Ekonomik Durumları. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 11-16.

Kubat, A., Yıldız, Ö. (2022). Futbol Altyapı Antrenörlerinin Altyapı Eğitiminde Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(2), 128-148.

Mayda, F. A. (2019). Çocuklara Yönelik Şiddet ve Bağlanma İlişkisinin İncelenmesi: Futbol Altyapı Örneği.

Miles, M. B., Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. sage.

Ongan, T. H., Demiröz, D. M. (2010). *Akademik Futbol: Futbolda Rekabet Başarı İlişkisi (Vol. 14)*. Hiperlink eğit. ilet. yay. san. tic. ve ltd. sti.

Patton, M. Q. (2014). *Qualitative Research & Evaluation Methods: Integrating Theory and Practice*. Sage Publications.

Snow, S. (2011). *American Sport Education Program*. United States Of America: Human Kinetics.

Sunay, H., Bayram, K. (2018). Türkiye ile Almanya Futbol Altyapılarının İncelenerek Karşılaştırılması. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 16(4), 126-139.

Sunay, H., Seda Saracaloğlu, A. (2003). Türk Sporcusunun Spordan Beklentileri ile Spora Yönelten Unsurlar. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 43-48.

Şimşek, H., Yıldırım, A. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 432, 113-118.

Ünver, D. (2021). Profesyonel Futbolcularda Aerobik Dayanıklılık ve Zihinsel Dayanıklılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2016). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (10. bs.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.